

POSTANOWIENIE

28 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 28 maja 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.K.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 23 maja 2024 r., I ACa 868/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz M. K. 2 700 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia.

[wr]

UZASADNIENIE

Pozwany Bank spółka akcyjna w W. (poprzednio Bank1 spółka akcyjna w W.) wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 23 maja 2024 r. Wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania uzasadnił wystąpieniem istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które ujął w pytaniach: 1) czy ocena statusu konsumenta powinna uwzględniać wyłącznie okoliczności z chwili zawarcia umowy kredytu, w tym deklarowane w niej przeznaczenie środków pochodzących z kredytu, czy też powinna uwzględniać całość okoliczności sprawy, w tym faktyczne przeznaczenie i rzeczywiste wykorzystanie środków pochodzących z kredytu?; 2)

czy brak możliwości oszacowania kwoty, którą strona umowy kredytu będzie świadczyć w przyszłości stanowi *per se* o niejednoznaczności tego postanowienia umownego, a w konsekwencji, czy postanowienie takie powinno podlegać badaniu pod kątem abuzywności?

Skarżący wskazał również na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj. art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zakresie, w jakim odnoszą się one do skutków uznania postanowień umownych za abuzywne i możliwości zastąpienia takich postanowień przepisami dyspozytywnymi.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka M.K. wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne oraz przedstawione wątpliwości interpretacyjne dotyczące wykładni przepisów prawa, nie czynią zadość wymogom z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż były już wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. uchwałę całej Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22; uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 oraz wyroki SN: z 22 stycznia 2026 r., II CSKP 843/24; z 23 stycznia 2026 r., II CSKP 810/25; z 5 kwietnia 2023 r., II CSKP 1075/22; z 31 marca 2023 r., II CSKP 775/22; z 19 maja 2022 r., II CSKP 985/22; z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21). Skarżący nie wykazał, że zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tych poglądów, zatem brak jest interesu publicznego w przyjęciu skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania.

W uchwale całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118), mającej moc zasady prawnej, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie. Stanowisko to odzwierciedla dominujący w orzecznictwie

Sądu Najwyższego pogląd, że w przypadku umowy kredytu indeksowanego kursem CHF, po wyeliminowaniu z niej klauzul przeliczeniowych, nie jest możliwe utrzymanie takiej umowy w mocy. W takiej sytuacji nie jest bowiem możliwe określenie zgodnego z wolą stron rozmiaru wzajemnych świadczeń, a przede wszystkim wysokości zobowiązania konsumenta względem banku. Postanowienia określające główne świadczenia stron podlegają bowiem kontroli z punktu widzenia abuzywności tylko wówczas, gdy są niejednoznaczne (art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c.). W przeciwnym razie zasady ochrony konsumenta muszą ustąpić jednoznacznej woli stron. Jeżeli jednak postanowienia te są niejednoznaczne, to w efekcie nie ma zgodnych oświadczeń woli obu stron co do związania się umową o określonej treści. Nie istnieje więc konsens w zakresie głównych świadczeń, który z perspektywy art. 385¹ § 1 k.c. podlegałby ochronie. Stąd też wynika skutek w postaci braku związania umową w pozostałym zakresie, skoro nie są uzgodnione główne świadczenia stron, a więc elementy konstrukcyjne umowy, przesądzające o charakterze (istocie) danego stosunku prawnego (zob. wyrok SN z 13 października 2022 r., II CSKP 864/22, OSNC 2023, nr 5, poz. 50, i powołane tam orzecznictwo).

Sąd Najwyższy wyjaśnił również, że w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów (zob. uchwałę całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22). Oznacza to, że nie jest możliwe wypełnienie powstałych w umowie luk po usunięciu z niej abuzywnej klauzuli waloryzacyjnej przez odwołanie się m.in. do art. 358 § 2 k.c. czy art. 24 ust. 3 ustawy o NBP.

Nie jest również możliwe wypełnienie powstałych w umowie luk po usunięciu z niej abuzywnej klauzuli waloryzacyjnej przez odwołanie się do art. 56 k.c., art. 65 k.c., art. 354 k.c. czy przepisów prawa wekslowego (zob. wyroki SN: z 14 czerwca 2023 r., II CSKP 254/22; z 18 kwietnia 2023 r., II CSKP 1511/22, i z 4 czerwca 2024 r., II CSKP 1213/22).

Zwrócić uwagę należy, że art. 358 § 2 k.c. wszedł w życie 24 stycznia 2009 r. (zob. ustawę z 23 października 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo dewizowe, Dz.U. z 2008 r. Nr 228, poz. 1506). Niedopuszczalne byłoby więc stosowanie tego przepisu w odniesieniu do łączącej strony umowy kredytu zawartej w 2008 r., a więc przed wejściem w życie tego przepisu.

Ocenę czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17). Od tego też momentu klauzule abuzywne nie są wiążące dla konsumenta, chyba że konsument wyrazi świadomą wolę na objęcie go takim postanowieniem umownym. Skutek niezwiązania klauzulą abuzywną *ex tunc*, oznacza, że zdarzenia o charakterze następczym w stosunku do daty zawarcia umowy zawierającej taką klauzulę pozostają bez znaczenia dla niewiążącego charakteru niedozwolonych postanowień umownych.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalone jest, że status konsumenta na tle art. 22¹ k.c. nie podlega ocenie *in abstracto*, lecz w relacji do konkretnej czynności prawnej. Okoliczność, że osoba fizyczna prowadzi działalność gospodarczą lub zawodową nie pozbawia jej *per se* atrybutu konsumenta; osoba taka może bowiem korzystać ze statusu konsumenta, jeżeli dokonywana przez nią czynność nie jest bezpośrednio związana z jej działalnością gospodarczą lub zawodową (zob. wyroki SN: z 22 stycznia 2026 r., II CSKP 843/24; z 12 września 2025 r., II CSKP 643/25, i z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22). W konsekwencji sam fakt prowadzenia przez kredytobiorcę działalności gospodarczej oraz podania w rejestrze jako miejsca jej wykonywania adresu, pod którym znajduje się nieruchomość kupiona ze środków pochodzących z kredytu nie oznacza, że zawierając umowę kredytu nie miał statusu konsumenta (zob. wyrok SN z 20 sierpnia 2025 r., II CSKP 177/24).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Mariusz Łodko

[wr]

[SOP]